

ПРИРОДЕН ПАРК „ВИТОША“

АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРИРОДЕН ПАРК „ВИТОША“ ЗА ПЕРИОДА 2015-2024 Г.

Договор № ОПОС-03-145/10.12.2014 г

09-10 юли 2015 г.

с. Кладница, обл. Перник, ТП „ДЛС Витошко-Студена“, Ловен дом „Студена“

РАБОТНА СРЕЩА

"ОБСЪЖДАНЕ РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ЧАСТ 1: ОПИСАНИЕ И ОЦЕНКА НА ПП „ВИТОША“ И ЧАСТ 2: ДЪЛГОСРОЧНИ ЦЕЛИ И ОГРАНИЧЕНИЯ – ПЕТИ МОДУЛ“ ОТ „АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПП „ВИТОША“ ЗА ПЕРИОДА 2015 – 2024 Г.“

т. 1.14. Флора

1.14.3. Висши растения

проф. д-р Александър Ташев, ЛТУ – София

Дейност от

Проект DIR-5113326-4-98 „Дейности по устойчиво управление на ПП „Витоша“

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на република България чрез оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“ <http://www.opr.moew.government.bg/>

www.pu-vitosha.com

e-mail: office.puvitosha@gmail.com

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“

Решения за
по-добър живот

Договор № ОПОС-03-145/10.12.14 г. с предмет: „Актуализация на Плана за управление на Природен парк „Витоша“ за периода 2015 – 2024 г. включително разработване на геобазисни данни и карти, и развитие на ГИС на Природен парк „Витоша“
Проект № DIR-5113326-4-98 „Дейности по устойчиво управление на Природен парк Витоша“, Договор № DIR-5113326-C-010 от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Проучвания на висшите растения на Витоша

- Първи систематизирани проучвания на висшата флора на Витоша планина прави Иван Урумов (1930). Той посочва около **1800** вида, подвида, вариетета и форми на висшите растения в планината.
- През 1963 г. е публикуван определител “Флора на Витоша” с автори Борис Китанов и Иван Пенев в който има ключове за определяне и кратки морфологични характеристики на **1489** вида от **496** рода и **96** семейства.
- Николай Андреев (1987) посочва за флората на Витоша **1489** вида от **496** рода и **99** семейства.
- В “Определител на висшите растения в България” (Кожухаров ред., 1992) за флората на Витошкия флористичен район са посочени **1683** вида, подвида и хибрида.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“

Решения за
по-добър живот

Договор № ОПОС-03-145/10.12.14 г. с предмет: „Актуализация на Плана за управление на Природен парк „Витоша“ за периода 2015 – 2024 г. включително разработване на геобазисни данни и карти, и развитие на ГИС на Природен парк „Витоша“
Проект № DIR-5113326-4-98 „Дейности по устойчиво управление на Природен парк Витоша“, Договор № DIR-5113326-C-010 от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Проучвания на висшите растения на Витоша

- През 2002 г. е публикувано 2-ро издание на “Конспект на висшата флора на България” (Димитров ред., 2002) в който в приложение е посочено, че за флористичен район Витоша са известни **1810 вида от 567 рода и 109 семейства**.
- През 2005 г. е публикуван План за управление на ПП “Витоша”. В раздел 1.14.2 “Висши растения” са цитирани данните на Н. Андреев (1987) и данните от “Определител на висшите растения в България” (Кожухаров ред., 1992), като последните са станали основа на представения списък на флората (**1683 вида**) в ПУ (Приложение 10(1)).
- През 2015 г. на основата на 4-то издание на “Конспект на висшата флора на България” (Асьов, Петрова ред., 2012) и собствени проучвания (Ташев 2015) е представен списък на флората на Витоша, включващ **1860 вида от 574 рода и 110 семейства**.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“

Договор № ОПОС-03-145/10.12.14 г. с предмет: „Актуализация на Плана за управление на Природен парк „Витоша“ за периода 2015 – 2024 г. включително разработване на геобазни данни и карти, и развитие на ГИС на Природен парк „Витоша“
Проект № DIR-5113326-4-98 „Дейности по устойчиво управление на Природен парк Витоша“, Договор № DIR-5113326-C-010 от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Решения за
по-добър живот

Методи при изследване на висшата флора в ПП „Витоша“

- **Основни определителни ключове:** Флора на (Н.) Р. България I-XI том (1963-2012); Определител на дървета и храсти в България (Граматинов, 1992), Определител на растенията в България (Делипавлов и Чешмеджиев ред., 2011), Флора на България, Том I-II (Стоянов и др., 1966-1967) и др.
- **Референтни документи за конзервационната значимост на видовете:** "Червена книга на Р България" (2011), Т. 1, Растения и гъби; Приложенията на Закона за биологичното разнообразие (2002) и ЗИДЗБР (2007); Червения списък на висшите растения в България (Petrova & Vladimirov, 2009); Приложенията на Конвенцията по международна търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора (CITES, 1973), Бернската конвенция (1979), Директива 92/43 ЕС (1992) и др.
- При изследване на флората в парка, трансектите са планирани след преглед на картните материали и наличните данни с оглед да се обхване по-голямо **разнообразие от природни местообитания и видове, обитавани от тях.**

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“

Решения за
по-добър живот

Договор № ОПОС-03-145/10.12.14 г. с предмет: „Актуализация на Плана за управление на Природен парк „Витоша“ за периода 2015 – 2024 г. включително разработване на геобазни данни и карти, и развитие на ГИС на Природен парк „Витоша“
Проект № DIR-5113326-4-98 „Дейности по устойчиво управление на Природен парк Витоша“, Договор № DIR-5113326-C-010 от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Непълноти в знанията за флората на ПП „Витоша“.

- Ненапълно проучен по отношение на висшата флора се счита районът на Боснешкия карст;
- По-слабо проучени са южните склонове на Витоша в сравнение с останалите части на планината;
- Необходимо е потвърждаване на находищата на някои консервационно значими видове, които са съобщавани еднократно за Витоша с неясно посочени находища.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“

Договор № ОПОС-03-145/10.12.14 г. с предмет: „Актуализация на Плана за управление на Природен парк „Витоша“
за периода 2015 – 2024 г. включително разработване на геобазни данни и карти, и развитие на ГИС на Природен парк „Витоша“
Проект № DIR-5113326-4-98 „Дейности по устойчиво управление на Природен парк Витоша“, Договор № DIR-5113326-C-010 от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Решения за
по-добър живот

Резултати

- Извършен е **критичен анализ** на списъка от висши растения в парка, представен в ПУ “Витоша” 2005 г.;
- В резултат на **литературни и справки в националните хербариуми (SOM, SO, SOA) и авторски сборове** на терена е актуализиран списъка на видовете в парка;
- Латинските наименования на част от таксоните в списъка на висшите растения са **актуализирани в съответствие със съвременния им таксономичен статус**;

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“

Договор № ОПОС-03-145/10.12.14 г. с предмет: „Актуализация на Плана за управление на Природен парк „Витоша“ за периода 2015 – 2024 г. включително разработване на геобазни данни и карти, и развитие на ГИС на Природен парк „Витоша“
Проект № DIR-5113326-4-98 „Дейности по устойчиво управление на Природен парк Витоша“, Договор № DIR-5113326-C-010 от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Решения за
по-добър живот

Сравнителна характеристика на флористичното богатство на България, ПП “Витоша” и НП „Пирин“

Флора на:	Семейства	Родове	Видове
България (2012)	155 (100 %)	914 (100 %)	4102 (100 %)
ПП “Витоша” (2015)	110 (70,9 %)	574 (62,8 %)	1860 (45,3 %)
НП „Пирин“ (2014)	98 (63,2 %)	487 (53,3 %)	1341 (32,6 %)

1303 - гр. София; ул. „Пиротска“ 64; тел.: 986 70 02; факс: 986 67 81; e-mail: office.puvitosh@gmail.com
ISO 9001-2008 Certified Company

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“

Решения за
по-добър живот

Договор № ОПОС-03-145/10.12.14 г. с предмет: „Актуализация на Плана за управление на Природен парк „Витоша“ за периода 2015 – 2024 г. включително разработване на геобазисни данни и карти, и развитие на ГИС на Природен парк „Витоша“
Проект № DIR-5113326-4-98 „Дейности по устойчиво управление на Природен парк Витоша“, Договор № DIR-5113326-C-010 от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Систематична структура на висшата флора в ПП „Витоша“

Отдел, клас	Брой видове
Equisetophyta (Хвощови)	7
Lycoperodiophyta (Плаунови)	4
Polypodiophyta (Папратови)	24
Pinophyta (Голосеменни)	9
Magnoliophyta (Покритосеменни)	1816
Liliopsida (Едносемеделни)	364
Magnoliopsida (Двусемеделни)	1452
Общо висши растения	1860

1303 - гр. София; ул. „Пиротска“ 64; тел.: 986 70 02; факс: 986 67 81; e-mail: office.puvitosh@gmail.com

ISO 9001-2008 Certified Company

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“

Договор № ОПОС-03-145/10.12.14 г. с предмет: „Актуализация на Плана за управление на Природен парк „Витоша“ за периода 2015 – 2024 г. включително разработване на геобазисни данни и карти, и развитие на ГИС на Природен парк „Витоша“
Проект № DIR-5113326-4-98 „Дейности по устойчиво управление на Природен парк Витоша“, Договор № DIR-5113326-C-010 от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Решения за
по-добър живот

Най-богатите на видове семейства от флората на България	Най-богатите на видове семейства от флората на ПП „Витоша“	Най-богатите на видове семейства от флората на НП „Пирин“
<i>Asteraceae</i> (552)	<i>Asteraceae</i> (239)	<i>Asteraceae</i> (154)
<i>Poaceae</i> (343)	<i>Poaceae</i> (147)	<i>Poaceae</i> (118)
<i>Fabaceae</i> (292)	<i>Fabaceae</i> (128)	<i>Rosaceae</i> (82)
<i>Caryophyllaceae</i> (229)	<i>Rosaceae</i> (103)	<i>Caryophyllaceae</i> (82)
<i>Rosaceae</i> (215)	<i>Caryophyllaceae</i> (93)	<i>Fabaceae</i> (82)
<i>Brassicaceae</i> (191)	<i>Scrophulariaceae</i> (90)	<i>Brassicaceae</i> (70)
<i>Scrophulariaceae</i> (172)	<i>Lamiaceae</i> (82)	<i>Lamiaceae</i> (64)
<i>Apiaceae</i> (158)	<i>Brassicaceae</i> (79)	<i>Scrophulariaceae</i> (63)
<i>Lamiaceae</i> (152)	<i>Apiaceae</i> (77)	<i>Apiaceae</i> (42)
<i>Liliaceae</i> s.l. (142)	<i>Cyperaceae</i> (62)	<i>Cyperaceae</i> (39)
<i>Cyperaceae</i> (116)	<i>Ranunculaceae</i> (59)	<i>Ranunculaceae</i> (37)
<i>Ranunculaceae</i> (114)	<i>Liliaceae</i> (58)	<i>Boraginaceae</i> (30)
<i>Boraginaceae</i> (102)	<i>Boraginaceae</i> (50)	<i>Orchidaceae</i> (26)

1303 - гр. София; ул. „Пиротска“ 64; тел.: 986 70 02; факс: 986 67 81; e-mail: office.puvitosha@gmail.com

ISO 9001-2008 Certified Company

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“

Решения за
по-добър живот

Договор № ОПОС-03-145/10.12.14 г. с предмет: „Актуализация на Плана за управление на Природен парк „Витоша“ за периода 2015 – 2024 г. включително разработване на геобазисни данни и карти, и развитие на ГИС на Природен парк „Витоша“
Проект № DIR-5113326-4-98 „Дейности по устойчиво управление на Природен парк Витоша“, Договор № DIR-5113326-C-010 от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

**Най-богатите на видове
родове от флората на
България**

Hieracium (85)

Carex (74)

Centaurea (73)

Trifolium (60)

Taraxacum (58)

Silene (54)

Ranunculus (50)

Veronica (48)

Verbascum (45)

Rubus (44)

**Най-богатите на видове
родове от флората на ПП
„Витоша“**

Carex (45)

Hieracium (36)

Trifolium (31)

Veronica (27)

Ranunculus (26)

Centaurea (24)

Vicia (22)

Silene (21)

Festuca (16)

Viola (15)

**Най-богатите на видове
родове от флората на НП
„Пирин“**

Carex (30)

Trifolium (20)

Festuca (20)

Hieracium (19)

Alchemilla (18)

Saxifraga (18)

Campanula (18)

Potentilla (18)

Silene (17)

Ranunculus (16)

1303 - гр. София; ул. „Пиротска“ 64; тел.: 986 70 02; факс: 986 67 81; e-mail: office.puvitosha@gmail.com

ISO 9001-2008 Certified Company

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“

Договор № ОПОС-03-145/10.12.14 г. с предмет: „Актуализация на Плана за управление на Природен парк „Витоша“ за периода 2015 – 2024 г. включително разработване на геобазни данни и карти, и развитие на ГИС на Природен парк „Витоша“
Проект № DIR-5113326-4-98 „Дейности по устойчиво управление на Природен парк Витоша“, Договор № DIR-5113326-C-010 от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Решения за
по-добър живот

Консервационна значимост на висшите растения от флората на ПП „Витоша“ според национални референтни документи

Вид на документа	ПП „Витоша“
Червена книга на Р България, т. 1, Растения и гъби (2011)	44
Закон за изменение и допълнение на ЗБР, Прил. 3 (2007)	21
Ендемити	93
	Балкански 72
	Български 21
Субендемители	114

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“

Договор № ОПОС-03-145/10.12.14 г. с предмет: „Актуализация на Плана за управление на Природен парк „Витоша“
за периода 2015 – 2024 г. включително разработване на геобазни данни и карти, и развитие на ГИС на Природен парк „Витоша“
Проект № DIR-5113326-4-98 „Дейности по устойчиво управление на Природен парк Витоша“, Договор № DIR-5113326-C-010 от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Решения за
по-добър живот

Разпределение на видовете от Червените списъци и Червената книга на Р България (2011) по категории

Вид на документа	ПП “Витоша”
Червена книга на Р България, т. 1, Растения и гъби (2011)	44
	CR 13
	EN 27
	VU 4

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“

Решения за
по-добър живот

Договор № ОПОС-03-145/10.12.14 г. с предмет: „Актуализация на Плана за управление на Природен парк „Витоша“ за периода 2015 – 2024 г. включително разработване на геобазни данни и карти, и развитие на ГИС на Природен парк „Витоша“
Проект № DIR-5113326-4-98 „Дейности по устойчиво управление на Природен парк Витоша“, Договор № DIR-5113326-C-010 от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Консервационна значимост на висшите растения от флората на ПП „Витоша“ според международни референтни документи

Вид на документа	ПП „Витоша“	НП „Пирин“
Европейски списък (1983)	-	17
Европейски Червен списък (2011)	-	1
Червен списък на IUCN от 1997 г. (1998)	3	17
Директива 92/43 на ЕИО (1992)	-	4
Конвенция CITES (1973)	43	27
Бернска конвенция (1979)	1	4

1303 - гр. София; ул. „Пиротска“ 64; тел.: 986 70 02; факс: 986 67 81; e-mail: office.puvitosha@gmail.com
ISO 9001-2008 Certified Company

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“

Договор № ОПОС-03-145/10.12.14 г. с предмет: „Актуализация на Плана за управление на Природен парк „Витоша“
за периода 2015 – 2024 г. включително разработване на геобазни данни и карти, и развитие на ГИС на Природен парк „Витоша“
Проект № DIR-5113326-4-98 „Дейности по устойчиво управление на Природен парк Витоша“, Договор № DIR-5113326-C-010 от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Решения за
по-добър живот

Предстоящи дейности по проекта

- Теренни изследвания на разнообразни местообитания с високо флористично богатство на територията на ПП “Витоша”, особено по южните склонове на планината.
- Лабораторна обработка и определяне на таксономичното разнообразие на видовете от висшата флора в ПП “Витоша”
- Оценка на състоянието на находищата на консервационно значими таксони висши растения.

1303 - гр. София; ул. „Пиротска“ 64; тел.: 986 70 02; факс: 986 67 81; e-mail: office.puvitosha@gmail.com
ISO 9001-2008 Certified Company

ПРИРОДЕН ПАРК „ВИТОША“

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО !

www.pu-vitosha.com
e-mail: office.puvitosha@gmail.com